

UIT DE KAST KOMEN, WAS NIET HEEL MAKKELIJK

WETENSCHAPPER
IZA AWAD

ZATERDAG 28 MEI 2022

REPORTAGE

**BEELD VAN HET GELUKKIGE
STANDAARDGEZIN IS
BEHOORLIJK HARDNEKKIG**

LEVENSLIJN

**ZONDER STEM VOELDE
LENNY KUHR ZICH
MACHTELOOS**

OVER LIEFDE

**HOE KAN ODETTE VALLEN
VOOR EEN VENT DIE
WORSTENBROODJES EET?**

De ene dag een broek, de andere dag een rokje

Iza Awad (25) bouwt bruggen tussen wetenschap, kunst en design. Maar dat niet alleen; met zijn kleding uit het laboratorium en met zichzelf als openlijk queer wil hij bruggen slaan tussen de genders. „Al krijg je op een gegeven moment wel een beetje genoeg van steeds met die identiteit bezig te zijn. Ik ben gewoon Iza.”

'Ik heb mijn mannelijke, mijn vrouwelijke en mijn androgyne kant kunnen ontdekken'

De zoektocht naar het laboratorium waar Iza Awad werkt, neemt enige tijd in beslag. Het gebouw van de Vrije Universiteit in Amsterdam-Zuid ademt vanbinnen een enigszins duistere studentikoze sfeer. Op de vijfde etage staat Iza in een lange gang en hij gaat voor naar het lab, voluit VU Artscience laboratory, waar de eerder genoemde sfeer plaatsmaakt voor orde en licht. Hier gebeurt het; hier werkt Iza op de grens van wetenschap, kunst, mode en design. Iza leidt rond en laat onder meer glazen bakken zien waarin kombucha rust, een hippe, enigszins zure drank op basis van thee. „Daarop groeit een bacterie-celluloselaag, die de bacteriën gistcellen in de thee beschermt tegen UV straling”, vertelt hij. „Die cellulose hebben we eerder gebruikt om leer van te maken. Verschillende studenten hebben er ook aan gewerkt om het leer te kleuren en bestand te maken tegen vocht, waar-

door het een veel grotere toepassing kan krijgen. Het kan dus als vegan-leer fungeren, dat biologisch afbreekbaar is.” In het laboratorium staat een jurk die ook al is gebruikt in een van de modeshows die zijn gehouden met het werk van Iza (de hoofdfoto bij dit verhaal). „Mijn master-thesis onderzoek van mijn scheikundestudie heb ik gedaan bij mijn docent professor Raoul Frese naar deze fotosynthetische gel.” Iza houdt een fles omhoog waarin een felgroene vloeistof beweegt. „Hierin zitten algen en cyanobacteriën, de bron van het leven eigenlijk. Ik heb vooral gekeken naar hoe het kan dat die algen een nieuwe leefomgeving in die gel creëren. We hebben er een nieuw, hybride ecosysteem van gemaakt waarin algen groeien en bij de modeshow hebben we mensen bedekt met deze gel. Het idee was dat we fotosynthetische mensen maken, die een probleem oplossen dat ze zelf hebben gemaakt; ze zetten CO₂ om in zuurstof. Dat pakte heel goed uit. Bij het publiek, maar ook met het product zelf. We hadden niet verwacht dat we echt een nieuw ecosysteem hadden ontwikkeld. Maar we zijn inmiddels een samenwerking gestart in het Westland, om te kijken of het in de kassenbouw gebruikt kan worden als substraat om planten op te laten groeien. Het is een goede voedingsbodem. We hebben met telers samengewerkt om er komkommers op te verbouwen. Het heeft dus een kunsttoepassing, maar nu ook in de glastuinbouw.”

Luchtzuiverend

Bij wetenschappelijk onderzoek duurt het vaak jaren voor er resultaten aan het publiek kunnen worden getoond. Maar met de wetenschapskunst die Iza Awad maakt, hoeft zo lang niet gewacht te worden. „Er is nu meteen reactie van het publiek en ik kan ook zien hoe het leer zich op de modellen houdt. Bij de modeshows was wel het probleem dat we heel veel gel moesten maken, maar daarvoor hebben we een samenwerking met een grote producent van kombucha, van wie we hun afval kregen. En zo werken we meer met grotere partijen. Dat maak je niet snel mee wanneer je werkt in het lab van een universiteit.” De wetenschapper realiseert zich dat het dragen van de gel door mensen geen aardverschuiving in het leven op aarde teweeg zal brengen, maar grotere toepassingen zouden wel effect kunnen hebben. „Wanneer je het in muren of meubels toepast, zou het een luchtzuiverende werking in je huis kunnen hebben. Je moet het wel nat houden, verzorgen. Het mooie

eraan vind ik dat je werkt met een twee miljoen jaar oude bacterie of alg, die dus veel ouder is dan jij, maar er nu wel voor zorgt dat jouw omgeving verbeterd. In Zweden is het getest bij operaties, om een wond van zuurstof te voorzien op een plek waar weinig zuurstof kan komen.” „Ik ben begonnen met farmaceutische wetenschappen, maar in dat wereldje voelde ik me niet thuis. De cultuur, en dat alles om geld draait. Ik wilde liever iets met duurzaamheid doen en dat kon in de studie scheikunde. Ik volgde daar een college van de professor van dit lab. Hij vertelde dat er in samenwerking met het European Space Agency was gewerkt aan een ruimtepak dat biologisch afbreekbaar was en kon beschermen tegen uv-licht. Bij de rondleiding in het lab was er een voorbeeld van dat materiaal en toen dacht ik al dat ik daarmee verder wilde in mijn ideeën over mode. Ik wilde ook kijken of het zou lukken planten op dat materiaal te laten groeien. Op een gegeven moment werkte dat, dus bij de eerste show was er kleding waar planten op groeiden. Dat waren eetbare planten, zodat het publiek eigenlijk van die kleding kon eten. Echt een herdefinitie van wat fashion is. Niet: dit ga ik straks kopen, maar: laten we het maar lekker opeten.” De weg naar het laboratorium was voor Iza Awad niet een heel eenvoudige. „Toen ik op de middelbare school zat dacht ik zelf aan een mbo-opleiding mode. Want mij was verteld: 'Iza, vmbo-basis, dat moet jij gaan doen'. Zéker geen havo. In weer en wind ben ik toen met mijn moeder leraren gaan overtuigen dat leren me heel goed afging, maar dat toetsen en examens voor mij heel moeilijk waren. Toen ben ik uiteindelijk naar kader-theoretisch gestuurd en heb ik alles geprobeerd te doen om op het vwo te komen en naar de universiteit te gaan.” „Ik vond het wel verbazingwekkend hoe weinig vrouwen leraren in je kunnen hebben, terwijl je wel de wil hebt om iets te doen. Ik heb het ook aan de inzet van mijn moeder te danken dat het gelukt is. Ik werd uiteindelijk uitgeloot voor geneeskunde. Toen kwam ik op farmaceutische wetenschappen, en daarin ontdekte ik dat ik scheikunde leuk vond. De combinatie met biofysica vond ik heel interessant.”

Cum laude

„Voor mijn master scheikunde ben ik cum laude geslaagd. Op mijn LinkedIn heb ik toen nog een stuk geschre-

In het kort

Iza Awad werd in 1997 geboren in Amsterdam, waar hij ook opgroeide. Als kind van een Nederlandse moeder en Egyptische vader. In zijn tienertijd kreeg hij al interesse in mode. Toen ontdekte hij ook dat hij homoseksueel was, iets wat hij later 'queer' noemde, om niet een heel duidelijke keuze te hoeven maken. Hoewel hij het advies kreeg om vmbo te gaan doen, werkte hij hard om naar het vwo te kunnen. Dat lukte. Uiteindelijk zou hij cum laude afstuderen in scheikunde. Op de Vrije Universiteit kreeg hij de gelegenheid te werken aan een project waarin leer wordt gemaakt van kombucha, een soort theedrank. Later werkte hij aan een fotosynthetische gel die CO₂ omzet in zuurstof. Hij organiseerde drie modeshows. In zijn mode komt hij op voor genderdiversiteit. izawad.nl

ven waarin ik aanhaalde dat mij was verteld dat ik vmbo moest gaan doen. Wat kinderen wordt wijsgemaakt klopt niet, als ze een passie hebben en daar echt in geloven. Ik wilde echt dat een kleine Iza dat zou meekrijgen. Mijn professor geloofde als eerste ook in mijn visie en ideeën, dus dat was voor mij wel de bevestiging dat die docenten er ook zijn.” Iza groeide op in Amsterdam, als kind van een Nederlandse moeder en een Egyptische vader. Mode had al vroeg zijn interesse. „Dat kwam nog meer tot expressie toen ik uit de kast kwam, toen ik 17 was. Ik ging daardoor ook de queer-kant van mezelf leren kennen, jurken dragen en experimenteren met gender en seksualiteit. In de mode kon ik daarin ook mijn ei kwijt. Het was niet de makkelijkste weg. Ik ben opgegroeid volgens Nederlandse maar ook met Egyptisch-Islamitische waarden en dat uit de kast komen was niet heel makkelijk richting mijn vader. Mijn moeder reageerde wel heel goed en heeft me ook geholpen in mijn zoektocht.” „Ik ben een tijdje terug weer naar Egypte gegaan om daar mijn eigen weg weer te vinden en niet het gevoel te hebben dat dat het land van mijn vader was die er niet comfortabel mee was. Het was een prachtige reis, ik heb daar heel mooie mensen leren kennen en voor mij was het een goede kennis-

making met mijn Egyptische identiteit.” „Mijn jeugd was traditioneel vanuit de Nederlandse en de Egyptische kant. Ik ben veel in Egypte geweest en heb die normen en waarden ook leren kennen. Het is daar een taboe om over homoseksualiteit te praten en dat maakt het vooruitzicht om uit de kast te komen niet even prettig. Mijn vader is nu weer in Egypte, met mijn moeder heb ik een heel goede band. Hoeveel moederinstinct voor een kind kan doen is heel prachtig. Ze helpt me ook met de mode. Ze stond vroeger voor de etalages van Puck en Hans en dat ging ze dan namaken omdat het te duur was.” „Mijn moeder wakte ook mee aan de modeshows. Dat we daar bezig waren met een uitverkochte show met honderd man publiek, er een staff van 45 mensen was met een productieteam dat ik aanstuurde en er een film werd gemaakt, daar werd ik heel emotioneel van.”

Eigen expressie

„Dat mijn vrouwelijkheid als man wordt erkend en er een journalist komt om daar over te schrijven, dat had ik nooit verwacht. Er heeft ook een interview met mij in het blad van de VU gestaan, die van oorsprong een gereformeerde universiteit is. Er zijn docenten hier die de Nashville-verklaring hebben ondertekend, tegen transgenders en homoseksualiteit. Dat dat blad toen op die theologie-afdeling kwam te liggen, vond ik mooi.” Activist vind ik een te sterk woord, maar ik probeer er wel voor uit te komen, hoe divers het leven kan zijn. Ook in mijn shows wil ik die weerspiegeling en er zitten homoseksuele mannen in, queer mannen, non-binaire mensen, lesbische vrouwen, die allemaal een podium krijgen. Maar bijvoorbeeld ook Arabische vluchtelingen, mensen die je echt helemaal ziet opleven. Ik wil geen professionele modellen, want dan vertel ik niks. Op de catwalk heeft iedereen zijn eigen verhaal. Op de foto's zie je ook terug dat iedereen een heel eigen expressie heeft.” 'Queer' is ook voor Iza een diffuus begrip. „Op Wikipedia staat dat het een paraplu-term is voor alles wat binnen lgbt valt: je kan dus je eigen definitie maken. Binnen die lgbt-community heb ik mijn mannelijke en vrouwelijke kant kunnen ontdekken, maar ook mijn androgyne kant. Ook mijn seksualiteit bevraag ik daarin. Als ik vroeger zei dat ik een homoman was terwijl ik een jurk droeg, voelde dat niet goed. Toen ik bij Pink Terrorists werkte, een multimedialplatform voor lgbt, ontmoette ik veel mensen

die me leerden hoe ik mijn eigen identiteit kon vormen. En toen voelde ik me er het beste bij om me queer te noemen en de ene dag een broek en de andere dag een rokje te dragen. Hier in het lab voel ik me wel minder uitgenodigd om dat te dragen, maar het kan wel. Mijn professor zegt dat ik het minder ben gaan doen. Op een gegeven moment krijg je ook een beetje genoeg van steeds met die identiteit bezig te zijn. Ik ben gewoon Iza.” „Ik hoor steeds meer van jongeren die op hun dertiende al zeggen: Ik ben homo. En dat ze wat later zeggen: Ik ben trans. Dat dat op zo'n jonge leeftijd al aan de orde is vind ik wel heel mooi. Zelf merk ik nu naar hoe ik me voel en hoe ik me kleed, dat ik meer de homoseksuele mannenkant op ga. Ik vraag me af hoe dat dan komt, maar ik laat het maar bepalen door het lot, wat ik voel, denk en wil. Ik geef het minder een naam nu, daar was ik voorheen wel radicaler in. Ook voor andere mensen om het makkelijker te maken, wat ik in mijn jeugd niet heb gehad.”

'Ik wil geen professionele modellen, want dan vertel ik niks'

